

मैत्रावरुणर्वसिष्ठः। अग्निः। त्रिष्टुप्।

इन्धे राजा समर्यो नमोभिर्यस्य प्रतीकमाहुतं घृतेन।

नरो हव्येभिरीळते सबाध आग्निरग्र उषसामशोचि ॥ ७.००८.०१

यस्य । प्रतीकम्- रूपम् । घृतेन- पूतनवनीतोपलक्षितपूतावगमनेन । आहुतम्- पूजितम् । राजा-
स्वामी । अर्यः- आर्यशीलः । अग्निः । नमोभिः- वन्दनैः । समिन्धे- सम्यगुद्दीपितः । सबाधः-
क्लिश्यमानाः । नरः- मनुष्याः । हव्येभिः- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यैः । ईळते- स्तुवन्ति ।
उषसाम्- प्रभातीनां विद्यानाम् । अग्रे- अग्रतः । अग्निः- पावकः सत्क्रतुः । अशोचि-
आदीप्यते ॥१॥

अयमु घ्य सुमहौ अवेदि होता मन्द्रो मनुषो यहो अग्निः।

वि भा अकः ससृजानः पृथिव्यां कृष्णपविरोषधीभिर्ववक्षे ॥ ७.००८.०२

अयं स्यः- स एषः । सुमहान्- महात्मा । होता- देवानामाह्वाता । मन्द्रः- आनन्दकरः । मनुषः-
मनुष्यसम्बन्धी । यहः- महान् । अग्निः । अवेदि- ज्ञायते । ससृजानः- सृज्यमानः सन् । भाः-
दीप्तीः । वि- विशेषेण । अकः- अकरोः । अर्चिरादिमार्गोऽत्रोच्यते । पृथिव्याम्- भूम्याम् ।
कृष्णपविः- कृष्णमार्गः । ओषधीभिः । ववक्षे- वर्धते । धूमादिमार्गोऽत्रोच्यते ॥२॥

कया नो अग्ने वि वसः सुवृक्तिं कामु स्वधामृणवः शस्यमानः।

कदा भवेम पतयः सुदत्र रायो वन्तारो दुष्टरस्य साधोः ॥ ७.००८.०३

कया दीप्त्या । नः- अस्माकम् । सुवृक्तिम्- स्तुतिम् । वि वसः- व्याप्नुषे । अग्ने । शस्यमानः- स्तुतः ।
काम् । स्वधाम्- आत्मधारणाम् । ऋणवः- प्राप्नुयाः । सुदत्र- शोभनदानशीलः । कदा । रायः-
दानयोग्यसम्पदः । पतयः- स्वामिनः । भवेम- स्याम । दुष्टरस्य- अजेयस्य । साधोः । वन्तारः-
सम्भक्तारः कदा भवेम ॥३॥

प्रप्रायमग्निर्भरतस्य शृण्वे वि यत्सूर्यो न रोचते बृहद्भाः।

अभि यः पूरु पृतनासु तस्थौ द्युतानो दैव्यो अतिथिः शुशोच ॥ ७.००८.०४

अयमग्निः। भरतस्य- भरणशीलस्य। प्र शृण्वे- श्रुतौ प्रकर्षेण भवति। सूर्यः। न- इव। बृहद्भाः- महाप्रकाशः। रोचते- प्रकाशते। यः। पूरुम्- पूरकम्। पृतनासु- युद्धेषु। अभि तस्थौ- साहाय्यायाभितोतिष्ठत्। द्युतानः। दैव्यः- दिव्यः। अतिथिः। शुशोच- जज्वाल ॥४॥

असन्नित्वे आहवनानि भूरि भुवो विश्वेभिः सुमना अनीकैः।

स्तुतश्चिदग्रे शृण्विषे गृणानः स्वयं वर्धस्व तन्व सुजात ॥ ७.००८.०५

त्वे- त्वयि। आहवनानि- आहुतयः। भूरि- प्रभूताः। असन्- भवन्ति। इत्- एव। विश्वेभिः- सर्वैः। अनीकैः- तेजोभिः। सुमनाः- शोभनचित्तः। भुवः- भवसि। अग्रे। स्तुतः- स्तोतुः। स्तौतीति स्तुत्। मन्त्रम्। शृण्विषे- शृणु। गृणानः- स्तुतः। स्वयम्। सुजात- सुष्ठु जात। तन्वम्- रूपम्। वर्धस्व- वर्धय ॥५॥

इदं वचः शतसाः संसहस्रमुदग्रये जनिषीष्ट द्विबर्हाः।

शं यत्स्तोतृभ्य आपये भवति द्युमदमीवचातनं रक्षोहा ॥ ७.००८.०६

शतसाः- अनन्तसम्भक्ता। संसहस्रम्- अनन्तवान्। अग्रये- पावकाय सत्क्रतवे। द्विबर्हाः- अभ्युदयनिःश्रेयसपरः सन्। यत्- यो मन्त्रः। द्युमत्- दीप्तिमान्। अमीवचातनम्- रोगनाशकः। रक्षोहा- रक्षोघ्नः। स्तोतृभ्यः। आपये- तद्वन्धवे च। शम्- मङ्गलो भवति। तम्। इदम्- इमम्। वचः- मन्त्रम्। जनिषीष्ट- ससर्ज ॥६॥

नू त्वामग्र ईमहे वसिष्ठा ईशानं सूनो सहसो वसूनाम्।

इषं स्तोतृभ्यो मघवद्भ्य आनङ्गूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ७.००८.०७

पूर्वं व्याख्यातम् (७.७.७) ॥७॥